

7. Pedagogický výzkum jako pomocník učitele

Petr Knecht

Co říká váš šestý smysl?

Věříte intuici, nebo raději dáte vždy přednost logickým a praktickým názorům vašeho rozumu?

Učitelská intuice: hlavní problém profese?

- Mnozí učitelé prokazují výborné schopnosti realizovat výuku a řešit související problémy.
- Potíže se objevují, pokud mají zdůvodnit, proč použili právě určitý postup, příp. proč v určité situaci reagovali tak či onak.

Analýza výuky jako klíčová součást profesních činností učitelů

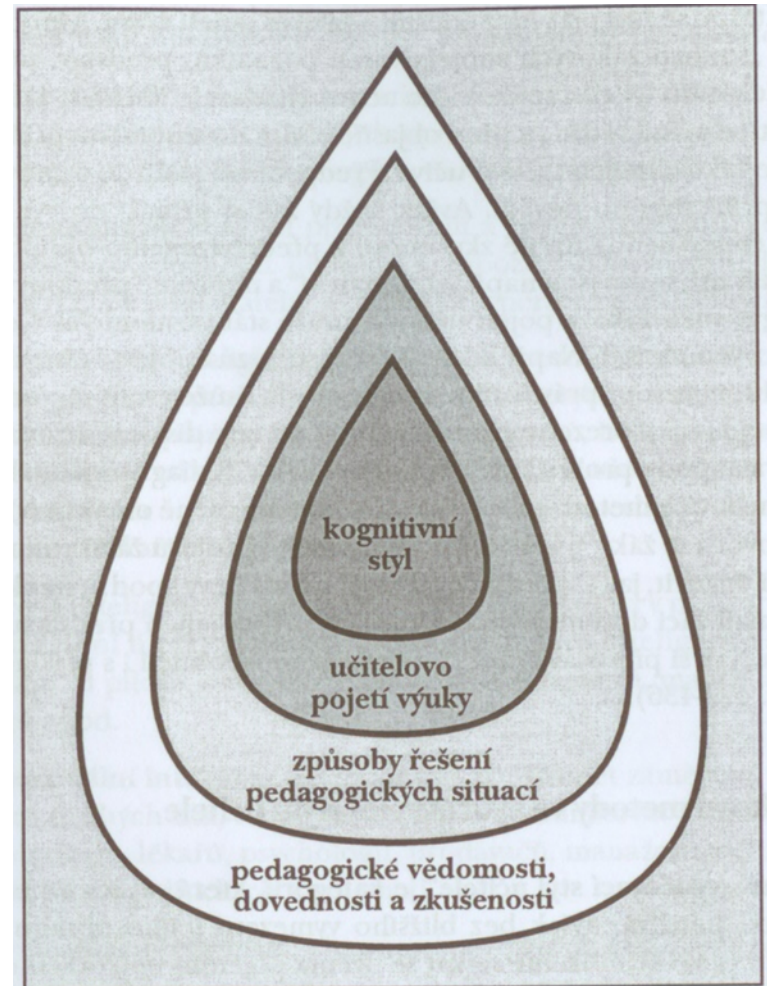
- Tvorba a strukturování obsahu výuky je v centru uvědomělé pozornosti učitele.
- Analýza (interpretace) výuky zpravidla probíhá přímo v akci a je záležitostí učitelské intuice.

"I expect you all to be independent, innovative, critical thinkers who will do exactly as I say!"

"These are humans. Normally they are quite harmless, but if you touch their food or make fun of their beliefs they can become VERY aggressive."

Vrstvy učitelova vyučovacího stylu
(Maňák & Švec, 2003, s. 38)

Učitelská intuice: zdroj poznávací nejistoty

- Učitelé často nedisponují znalostmi (pojmy), prostř. kterých by byli schopni svá rozhodnutí zdůvodnit.
- Střídmá profesionální komunikace o problémech spojených s výukou.
- Oslabená profesionální komunikace ve vztahu k praxi výuky podvazuje tvorbu pedagogické teorie.
- Odtud pramení poměrně vysoká míra *poznávací nejistoty*
→ rutinizace aktivit

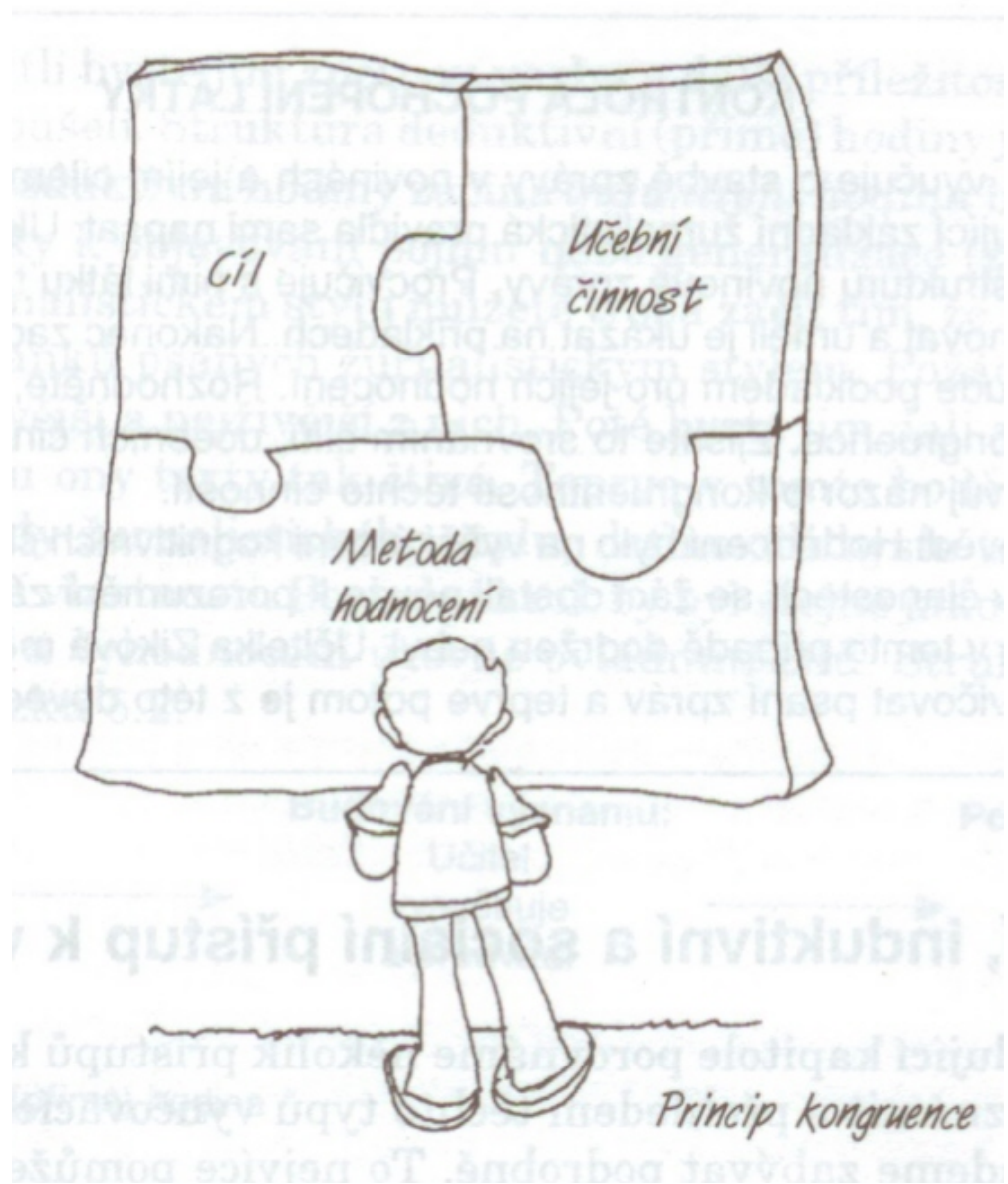
Učitelé jsou izolováni ve třídě?!

Izolace ve třídě učitelům brání hovořit o svých myšlenkách a řešit společné problémy.

Výzkum vzdělávání: základ školní pedagogiky

- Jak víte, co funguje dobře?
 - Existují metody, které nefungují?
 - Co dělám dobře? Co dělám špatně?
 - Co je lepší? Aby žáky učení bavilo, nebo aby měli výsledky?
-
- Lidé často zaměňují běžnou praxi za nejlepší praxi.
 - Hledáním odpovědí na uvedené otázky se zabývá pedagogický výzkum.

(Pasch et al., 1998, s. 193)

Evidence-based přístup

„Evidence rather than tradition or authoritative personal opinion.“

Je lepší strávit více času problémovou úlohou, nebo diktováním textů?

A jak mám žáky naučit pravopis?

Mocenské vztahy mezi začínajícími učiteli a jejich žáky¹

Zuzana Šalamounová, Jarmila Bradová, Kateřina Lojdoová

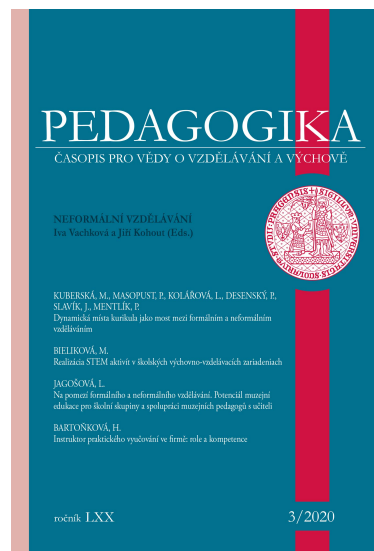
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra pedagogiky

Redakci zasláno 10. 1. 2014 / upravená verze obdržena 27. 5. 2014 /
k uveřejnění přijato 10. 6. 2014

Abstrakt: Předložená teoretická studie se zabývá konceptem moci ve školní třídě. Jejím cílem je analyzovat koncept moci prostřednictvím jeho ústředních vlastností, a hlouběji tak porozumět jeho definici. V návaznosti na to poukazujeme na intervenující faktory, jež se do podoby mocenského uspořádání ve třídě promítají a které mohou zastávat významnou roli v mocenském uspořádání ve třídách začínajících učitelů a nastupujících studentů učitelství. V první části se zaměřujeme

Kde hledat poznatky z výzkumů?

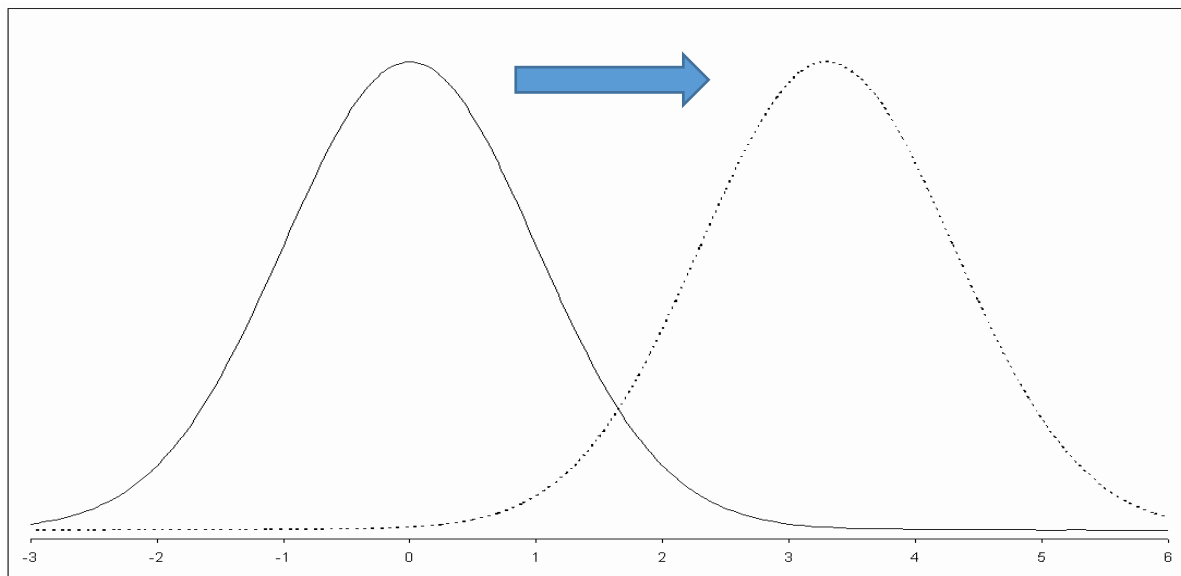
Stovky zahraničních časopisů jsou dostupné zde:

ezdroje.muni.cz

Efektivní výukové strategie

- Efektivní výukové strategie jsou takové vyučovací postupy, které mají prokazatelné účinky na výsledky žáků.

Effect size

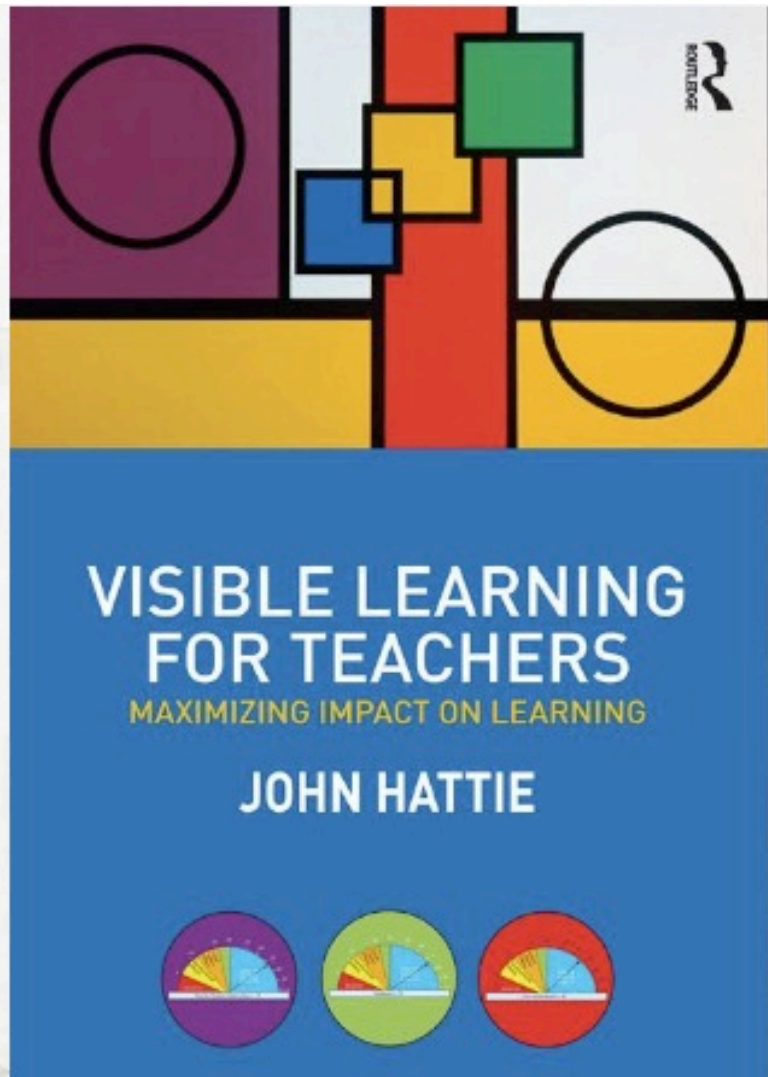
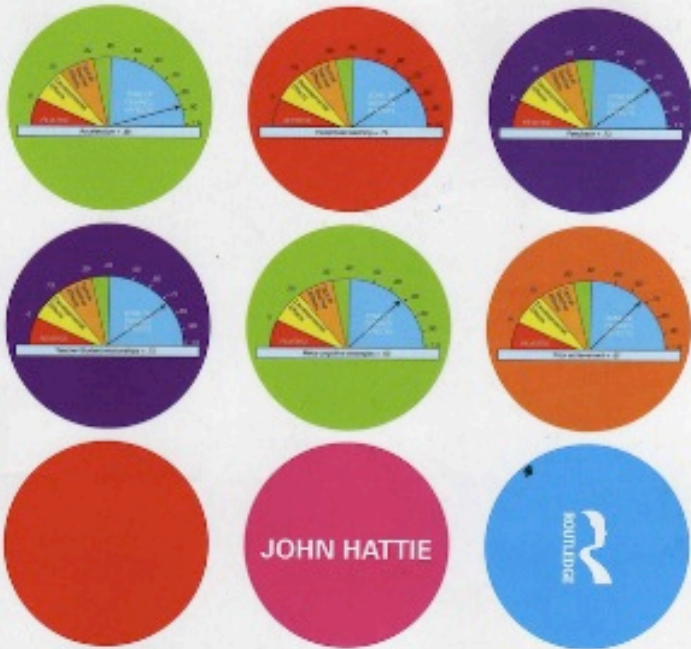

Výkon žáků

<http://rpsychologist.com/d3/cohend/>

VISIBLE LEARNING
A SYNTHESIS OF OVER
800 META-ANALYSES
RELATING TO ACHIEVEMENT

visible-learning.org

Vliv různých proměnných na výsledky učení

Faktor		Síla efektu
Přístup učitele		
	Upevňování, posilování	1,13
	Kvalita výuky	1,00
	Oprava/zpětná vazba	0,65
	Náročnost cílů	0,52
Výukové strategie		
	Přímá (frontální) výuka	0,82
	Klima třídy	0,56
	Pomoc spolužáků	0,50
	Zvládající učení	0,50
	Domácí úkoly	0,43
	Vyučovací styl učitele	0,42
	Způsob kladení otázek	0,41
	Předstrukturování učiva (advance organiser)	0,37
	Simulace a hry	0,34
	Výuka podporovaná počítačem	0,31
	Didaktická média (obecně)	0,30
	Testování	0,30
	Programované učení	0,18
	Audiovizuální pomůcky	0,16
	Individualizace	0,14
	Cíle orientované na chování	0,12
	Týmové vyučování	0,06

Žákovské faktory		
	Kognitivní výbava	1,04
	Schopnost učit se	0,61
	Afektivní faktory	0,24
	Fyzické charakteristiky	0,21
Domácí faktory		
	Domácí prostředí	0,67
	Zapojení rodičů	0,46
Sociální faktory		
	Vrstevník	0,38
	Televize	-0,12
Přístup vedení školy		
	Dlouhodobé cíle školy	0,24
	Rozřazování žáků	0,18
	Finance	0,12
	Fyzické atributy	-0,05
	Propadání žáků	-0,15

Novější verze v angličtině:

<http://visible-learning.org/hattie-ranking-influences-effect-sizes-learning-achievement/>

+ vysvětlivky:

<http://visible-learning.org/glossary>

Literatura k tématu

- [Mareš, J. \(2009\). Edukace založená na důkazech: Inspirace pro pedagogický výzkum i školní praxi. Pedagogika, 59\(3\), 232–258.](#)